

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**Міжнародна стратегія
економічного розвитку регіону**

**Международная стратегия
экономического развития региона**

**International Strategy
of Region Economic Development**

Матеріали

VI Міжнародної науково-практичної конференції
(м. Суми, Україна, 17 березня 2016 року)



Суми
Сумський державний університет
2016

человеческого капитала (в виде живого труда), достаточно изучен в экономической науке, то вопросы взаимозаменяемости природного и физического, природного и человеческого относительно недавно попали в поле зрения ученых. Взаимозаменяемость природного и человеческого капиталов обычно иллюстрируется примером компенсации сокращения природного капитала вложениями в человеческий (например, в образование). Однако правомерен и обратный вопрос, может ли сокращение человеческого капитала быть компенсировано ростом природного? Как оценить ситуацию: люди деградировали, природа расцвела, национальное богатство выросло? Есть ли у природы ценность без человека? Разделяем ли мы идеологию экологизма (самоценности природы)? Однозначного ответа нет. Скорее – не разделяем. То есть, при попытке оценить природный капитал возникают как количественные, так и смысловые проблемы.

Таким образом, современный этап развития экономики характеризуется тем, что не только природные ресурсы, но и экологические услуги природы включаются в сферу рыночных отношений, что облегчает к ним доступ и позволяет перенаправить их в руки «эффективных собственников».

1. Бобылев С.Н. Как оценить биоразнообразие// Бюллетень Центра экологической политики России. 1998. № 5. С. 16-17.

2. Катасонов В.Ю. Санкции. Экономика сопротивления. М. : Алисторус, 2015.

ПЕРЕДУМОВИ СТВОРЕННЯ ВНУТРІДЕРЖАВНОГО РИНКУ ТОРГІВЛІ ПАРНИКОВИМИ ГАЗАМИ В УКРАЇНІ

Юмін С. В., здобувач

Сумський державний університет МОН України

Питання формування внутрідержавного ринку торгівлі викидами парникових газів в Україні періодично обговорюється вже тривалий час у колі фахівців в області економіки та екології, але останні події вимагають активізувати увагу на цю проблему та почати діяти на державному рівні.

По-перше, створення державного вітчизняного вуглецевого ринку є вимогою Угоди про асоціацію з Європейським співтовариством, підписаною Україною в 2014 році, а по-друге, скорочення викидів парникових викидів передбачено рамочною кліматичною угодою, що було підписано представниками 196 країн світу в рамках Кліматичної конференції ООН в

Парижі у грудні 2015 року [1]. Вищезазначене створює підґрунтя для активізації ринку торгівлі квотами.

Наразі в Україні не має чіткого Плану дій та законодавчої бази для створення та функціонування внутрідержавного ринку торгівлі квотами. Проте деякі кроки вже було зроблені, зокрема ведення статистичного обліку викидів CO₂ підприємствами України, що було впроваджено після ратифікації Кіотського протоколу до Рамкової конвенції про зміну клімату в 2004 р.

Також в Україні існує низка теоретичних та практичних досліджень з питань торгівлі квотами, що мають стати основою при формуванні теоретико-методологічного обґрунтування та методичних рекомендацій щодо створення внутрідержавного ринку торгівлі квотами. Серед теоретичних робіт з означеного питання відзначимо дослідження Жаліла Я.А. [2], Жарової Л.В. [3], Мішеніна С.В. та Олійника Н.В. [4], Потапенка В.Г. [5], Шевчука В.Я. та інш. [6]. Практичний зріз питання представлений дослідженнями, що проводились окремими компаніями, наприклад Arzinger (Німеччина-Україна), науковими фондами (зокрема фондом імені Гайнріха Бьоля) та неурядовими організаціями (серед найбільш активних слід відмітити Національний екологічний центр України та Робочу групу зі змін клімату) та науковцями. Серед останніх необхідно підкреслити дослідження Замула І.В. та А.В. Кирейцевої, які розглядають такий важливий елемент, такий як відображення квот в бухгалтерському обліку як нематеріального активу [7].

Відмітимо, що системи та механізми торгівлі парниковими квотами відрізняються від країни до країни [8], але одним з найуспішнішим, на наш погляд, можна вважати досвід ЄС, до ринку якого має можливість увійти Україна, якщо розробить відповідну систему внутрідержавної торгівлі.

У підсумку зазначимо, що наразі нагальним питанням для України є створення внутрідержавного ринку торгівлі квотами. Наразі не існує плану дій та законодавчого підґрунтя для його створення. Водночас проводилось багато різнопланових досліджень, щоправда здебільшого орієнтованих на дослідження проблематики торгівлі квотами в рамках Кіотського протоколу, але їх результати можуть бути використанні для створення внутрідержавного ринку.

Вважаємо, що торгівля викидами парникових газів Україною повинна здійснюватися в умовах, коли забезпечено доступ громадськості до інформацію про таку діяльність. Кошти, отримані від торгівлі квотами на викиди парникових газів повинні витрачатися на екологічні проекти за чітко визначеною процедурою. Повноваження із підписання, виконання та контролю за виконанням міжнародних угод з торгівлі квотами і розподілення

коштів від торгівлі викидами не можуть бути зосереджені в межах однієї гілки влади та навіть одного органу державної виконавчої влади.

Підкреслимо, що створення прозорого ринку дозволить ефективно розподіляти квоти та збільшить надходження до державного бюджету, а також ефективно використовувати державні кошти.

1. Рамочная конвенция об изменении климата / [Электронный ресурс]. – Режим доступа <http://unfccc.int/resource/docs/convkp/convru.pdf>

2. Жаліло Я. А. Протидія глобальній зміні клімату в контексті Кіотських домовленостей: український вимір / Я. А. Жаліло. – К. : НІСД, 2010. – 48 с.

3. Жарова Л. В. Економічні механізми Кіотського протоколу: можливості та загрози для України / Л. В. Жарова // Економіка України. – 2009. – № 4. – С. 74–85.

4. Мішенін Є.В. Розвиток ринку екосистемних послуг як напрямок посткризового зростання економіки України / Є.В. Мішенін, Н.В. Олійник // Механізм регулювання економіки – 2010 – №3, Т. 2. – С. 104-116

5. Потапенко В.Г. Проблеми та перспективи формування вуглецевого ринку в Україні / В.Г. Потапенко // Економічний часопис XXI – 2010 – № 11-12. – С. 18-22

6. Глобальні зміни клімату: економіко-правові механізми імплементації Кіотського протоколу в Україні / [Шевчук В. Я., Іваненко Н. П., Кубланов С. Х. та ін.]. – К. : Геопрінт, 2005. – 150 с.

7. Замула І.В. Квоти на вибросы парниковых газов как объект бухгалтерского учета / И.В. Замула, А.В. Кирейцева / [Электронный ресурс]. – Режим доступа

http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DO WNLOAD=1&Image_file_name=PDF/ptmbo_2014_1_13.pdf.

8. Исследование по заказу Компании EY, подготовленное Бизнес-школой IESE Университета Наварры (Испания) / Будущее глобальных углеродных рынков. Перспективы международного соглашения и его последствия для бизнеса / [Электронный ресурс]. – Режим доступа [http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-Carbon-Markets-Report-RUS/\\$FILE/EY-Carbon-Markets-Report-RUS.pdf](http://www.ey.com/Publication/vwLUAssets/EY-Carbon-Markets-Report-RUS/$FILE/EY-Carbon-Markets-Report-RUS.pdf)

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ ЕКОЛОГО-ЗБАЛАНСОВАНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Яценко Д. В., аспірант

Херсонський державний аграрний університет (Україна)

Еколого-економічна розбалансованість існуючої моделі сучасного природокористування, що супроводжується негативними змінами у довкіллі та економіці, вимагає перегляду пріоритетів подальшого розвитку. Природні зміни, що охопили світ, крім кількісних прогресуючих ознак, набувають нових якісних характеристик і негативно впливають на перебіг економічних процесів.

Збалансована модель раціонального природокористування на регіональному рівні потребує потужного інформаційного забезпечення, а